

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN/ NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL V2

2021

NASIENRIGLYNE

PUNTE: 70

Hierdie nasienriglyne bestaan uit 32 bladsye.

INHOUDSOPGAWE

Kies TWEE afdelings.

AFDELING A: ROMAN Beantwoord slegs EEN vraag.		
VRAAGNOMMER	PUNTE	BLADSYNOMMER
1. <i>Kringe in 'n Bos</i>	35	4
2. <i>Die ongelooflike avonture van Hanna Hoekom</i>	35	8
3. <i>Meeulanders</i>	35	11
4. <i>Lien se lankstaanskoene</i>	35	14
AFDELING B: DRAMA Beantwoord slegs EEN vraag.		
5. <i>Poppie – die drama</i>	35	17
6. <i>Paljas</i>	35	19
7. <i>Fiela se kind – die drama</i>	35	22
AFDELING C: KORTVERHALE Beantwoord vrae oor TWEE kortverhale.		
8. <i>Spieëlbeelde</i>		
8.1 "Die rot in die val"	17	26
EN		
8.2 "Die weldoener"	18	27
AFDELING D: GEDIGTE Beantwoord vrae oor TWEE gedigte.		
9. <i>Verskuns vir Eerste Addisionele Taal</i>		
9.1 "Die nuwe kind"	17	29
EN		
9.2 "Boekmerk"	18	31

NASIENRIGLYNE

- As 'n kandidaat in AFDELING A en B meer as een vraag beantwoord het, word net die eerste vraag per afdeling nagesien en 'n streep word deur die tweede vraag getrek.
- Indien net TWEE vrae in EEN afdeling beantwoord is, word slegs die eerste vraag nagesien.
- As 'n kandidaat twee antwoorde gee en die eerste antwoord is verkeerd, maar die tweede antwoord is reg, word die eerste antwoord nagesien en die tweede antwoord word geïgnoreer.
- As antwoorde verkeerd genommer is, word die antwoorde volgens die nasienriglyne nagesien.
- As 'n spelfout die betekenis van die antwoord beïnvloed, word die antwoord as verkeerd beskou. As die spelling nie die betekenis van die antwoord beïnvloed nie, word die antwoord as korrek beskou.
- By aanhalings word spelfoute en leestekenfoute nie gepeenaliseer nie, maar woordorde moet korrek wees.
- As 'n kandidaat nie aanhalingstekens gebruik waar 'n vraag dit vereis nie, word die kandidaat nie gepeenaliseer nie.
- By oop vrae verdien die rede/motivering die punt. GEEN punt word toegeken vir JA/NEE/EK STEM SAAM/EK STEM NIE SAAM NIE. Kandidate hoef nie laasgenoemde te skryf indien die motivering JA/NEE/EK STEM SAAM/EK STEM NIE SAAM NIE insluit/impliseer nie. As JA/NEE gestel is, moet die motivering daarby aansluit om die punt te verdien.
- Indien die kandidaat antwoorde met Engelse woorde in gee, druk die Engelse woorde toe en kyk of dit die antwoord beïnvloed. Indien nie, sien die antwoord na. 'n Uitsondering is die Engelse terminologie of woordeskat in die voorgeskrewe werke.
- Indien vergelyking, innerlike konflik of kontras gevra word, verdien die kandidate 2 punte of geen punte nie omdat twee kante vir 2 punte gestel moet word. Ironie tel slegs een punt en die ironie moet duidelik uit die antwoord blyk.
- Indien 'n verduideliking gevra word, moet die denkprosesse van die kandidaat gevolg word om te bepaal of die antwoord gegee is. Moenie slegs die eerste sin nasien nie.
- By aanhalings moet opdragte uitgevoer word, byvoorbeeld EEN WOORD beteken slegs een woord. Dit kan uitgelig word (aanhalingstekens, hoofletters, geglim onderstreep).
- Indien die kandidaat twee of meer feite moet gee, kan dit in ('n) sin(ne) of met koeëlpunte gegee word. Sien eerste twee feite na ongeag horisontaal of vertikaal.

AFDELING A: ROMAN**VRAAG 1: KRINGE IN 'n BOS – Dalene Matthee**

VR NR	ANTWOORD	PUNT
1.1.1	Die (Knysna) Bos	(1)
1.1.2	<ul style="list-style-type: none"> Die ellips skep die indruk dat Saul oor sy gedagte nagedink het. Die ellips skep afwagting/laat die leser wonder of/hoe dit sou gebeur dat Saul kon loskom uit die sirkel van armoede. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i> <i>(Die gepastheid van die ellips kan dus vanuit Saul se perspektief of vanuit die leser se perspektief aangedui word).</i>	(1)
1.2.1	Die hemel	(1)
1.2.2	<ul style="list-style-type: none"> Saul sou eendag op 'n skip klim/op daardie oop see vaar. Saul sou eendag vry soos 'n voël wees. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	(1)
1.3.1	'n wil van sy eie gehad het <i>(Hierdie antwoord moet korrek wees om 'n punt by 1.3.2 te kry.)</i>	(1)
1.3.2	Saul het gewys hy het 'n wil van sy eie gehad toe hy geweier het om die kalender te kap/ teen sy pa in opstand gekom het. <i>(Of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	(1)
1.4.1	<ul style="list-style-type: none"> minderwaardig vernederd skaam verleë ongemaklik <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Die woord mag in 'n sin aangebied word. Hierdie antwoord moet korrek wees om 'n punt by 1.4.2 te kry.)</i>	(1)
1.4.2	MacDonald het ... <ul style="list-style-type: none"> Joram/sy pa beledig/'n leuenaar genoem. Joram/sy pa laat soebat vir kos en twak. Joram/sy pa verneder. veroorsaak dat Saul gesien het hoe bang sy pa was om sy man te staan. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Voorbeelde kan gegee word soos dat sy pa voor MacDonald gekruip het.)</i>	(1)
1.5	C nooit weer spontaan kind kon wees nie.	(1)

- 1.6 Hierdie ontmoeting het daartoe gelei dat Saul:
- vir MacDonald gaan werk het.
 - Kate ontmoet het.
 - leer Engels praat het.
 - die skewe sirkel van die houtkopers leer ken het.
 - uit (die bouse kringloop van) armoede ontsnap het./goud begin delf het.
- OF
- As daardie ontmoeting nie plaasgevind het nie, sou Saul nooit:
- vir MacDonald as houtkneg gaan werk het nie.
 - vir Kate leer ken/leer liefhê nie.
 - leer Engels praat het nie.
 - die skewe sirkel van die houtkopers leer ken het nie.
 - uit die bouse kringloop van armoede kon ontsnap nie.
- (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Kandidaat kan die werk as houtkneg noem OF dit wat daaruit voortgespruit het).* (1)
- 1.7
- Saul en sy pa het nie eenders oor dinge gedink nie/te veel kere nie oor dinge saamgestem nie.
 - Saul kon nie gedwing word om te dink soos al die ander (Bos)mense nie/het vir homself gedink/het dinge bevraagteken.
- (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*
*(Kandidaat moet konsentreer op die **VERSKILLE** tussen Saul en sy pa).* (1)
- 1.8
- Saul se pa het hom uit die Bos weggejaag.
 - Die Bosmense het Saul as verraaier gebrandmerk.
 - Saul het MacDonald se diens verlaat om te gaan goud delf.
 - Saul het gelukkige tye by oom Abraham Steyn beleef.
- (4)
- 1.9 Saul het genoeg gedoen, bv.
- toe sy loon gebruik is om sy pa se skuld af te betaal;
 - toe hy vir die Bosmense (oom Wiljam en oom Gert) en vir sy mense van die goud vertel het;
 - toe hy vir Arend probeer oortuig het dat hulle moes loskom van die houtkopers/dat hulle besig was om die Bos uit te roei;
 - toe hy vir Jozef gevra het om by hom hout te lewer;
 - toe hy vir Jozef se kinders werk aangebied het.
- (Kandidaat mag nog ander voorbeelde noem wat daarop dui dat Saul op daardie manier sy mense uit die houtkopers se mag wou red.)* (1)

- 1.10 Albei ...
- het besluite namens Saul probeer neem/Saul se lewe vir hom probeer reël.
 - het Saul se gevoelens misken/het hom sleg behandel.
 - was te hardkoppig/trots om teenoor Saul te erken dat hulle verkeerd was.
 - het Saul verjaag uit 'n gevestigde lewe.
 - het Saul as net 'n blote houtkapper gesien.
- (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* (1)
- 1.11
- Saul moes gaan dink oor wat hy uit sy verhouding met **Beth** wou hê.✓
 - Saul moes gaan dink wat hy gaan doen as die gerugte oor **rifgoud** wat ontdek is, waar was/moes besluit of hy deel wou wees van die gejaag na (rif)goud.✓
- (Of soortgelyk aan bogenoemde)* (2)
- 1.12
- "room van die dorp en distrik" – net die rykes (van Knysna en omgewing)✓
 - "gefluister" – mense wat praat/skinder (omdat hy uit die Bos gekom het en met die rykes gemeng het)✓
- (Of soortgelyk aan bogenoemde)* (2)
- 1.13.1 C Saul en Kate kon oor hulle gevoelens met mekaar praat. (1)
- 1.13.2 A Saul se familie is van die houtwerf af weggejaag. (1)
- 1.13.3 D Saul het besluit om Knysna finaal te verlaat. (1)
- 1.13.4 B Saul het besluit om vir oulaas terug te gaan Bos toe. (1)
- 1.14 D te keer dat Oupoot voor Terblans se koeëls moes kniel. (1)
- 1.15.1
- Die verhouding was goed/positief/heg/sterk.
 - Saul en Maska was soos broers./Hulle was hartbroers/het mekaar verstaan/was lief vir mekaar.
- (Of soortgelyk aan bogenoemde. Hierdie antwoord moet korrek wees om 'n punt by 1.15.2 te kry.)* (1)

- 1.15.2
- Maska was bekommerd oor Saul se veiligheid.
 - Saul kon met Maska oor dinge praat soos wat hy met 'n broer sou praat.
 - Maska kon Saul tereg wys.
 - Maska was die een wat by Saul gepleit het om familiebande te behou.
 - Maska het Saul se verhouding met Oupoot verstaan.
 - Maska het Saul ingelig gehou oor nuus van sy familie.
- (Enige TWEE bewyse of soortgelyk aan bogenoemde) (2)
- 1.16.1 Klasseverskille in die samelewing
(Hierdie antwoord moet korrek wees om 'n punt by 1.16.2 te kry.) (1)
- 1.16.2 Elizabeth Stewart het bedoel dat Saul ...
- toe slegs aanvaar is omdat hy geld gehad het.
 - as Bosmens nooit aanvaarbaar sou wees nie, maar dat die feit dat hy toe geld gehad het vir hom die voorreg gekoop het om deel van die rykes te wees.
- (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)
- 1.17.1 te verneder (1)
(Hierdie antwoord moet korrek wees om 'n punt by 1.17.2 te kry.)
- 1.17.2 MacDonald het ...
- vir Saul op 'n spottende/sarkastiese wyse as *mister* aangespreek.
 - vir Saul gesê dat die Bos maar altyd in sy bloed gebly het.
 - gesê dat die lagie goud om Saul maar baie dun was.
 - gesê dat Saul skynbaar vergeet het dat hy maar net 'n houtkneg was.
- (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)
- 1.18 (Patterson)
- Dit was Patterson wat vir Saul geleer het hoe om te delf /wat vir Saul sy goudpan gegee het. ✓ (WAT)
 - Dit het Saul in staat gestel om ryk te word/uiteindelik menswaardig te voel. ✓ (HOE)
- (Of soortgelyk aan bogenoemde) (2)

[35]

**VRAAG 2: DIE ONGELOOFLIKE AVONTURE VAN HANNA HOEKOM –
Marita van der Vyver**

VR NR	ANTWOORD	PUNT
2.1	Botterberg (Nie Bitterberg nie)	(1)
2.2.1	Hy was die beste man (wat haar ma nog ooit in haar lewe gehad het). (Of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)
2.2.2	<ul style="list-style-type: none"> Hanna het gedink dit was onnodig. Hanna het nie van die idee gehou nie. Hanna het gedink haar pa sou haar voor haar vriendin in die verleentheid stel. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde wat Hanna se ontevredenheid aandui)	(1)
2.3	<ul style="list-style-type: none"> Dit skep die illusie van die werklikheid. Dit maak die verhaal meer geloofwaardig. Dit laat die leser presies weet wat Hanna dink en voel, (want sy gee haar eie gedagtes en ervaring)/Ons leer Hanna as hoofkarakter ken. Sy is die hoofkarakter/die storie handel oor haar lewe. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)
2.4.1	baie geniet het (Hierdie antwoord moet korrek wees om 'n punt by 2.4.2 te kry.)	(1)
2.4.2	<ul style="list-style-type: none"> Dit het die (saamgeflanste) gesin die geleentheid gebied om mekaar beter te leer ken. Dit was Mana en Beyers se wittebrood. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)
2.5.1	negatief/neerdrukkend/depressief/ontevrede/bitter (Of soortgelyk. Die woord mag in 'n sin aangebied word. Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 2.5.2 te kry.)	(1)
2.5.2	<ul style="list-style-type: none"> Hanna het nie die huis of die omgewing inspirerend gevind nie. Dit was nie vir Hanna lekker daar op Botterberg nie. Hanna het nie van die idee van hierdie vakansie gehou nie. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)
2.6	B vir haar 'n alter ego, Fabienne, geskep het.	(1)

- 2.7 Sharon het Hanna ...
- bewus gemaak van hoe fantasties dit daar op die berg was.
 - gewys 'n mens hoef jou nie vir jou familie te skaam nie/dat Hanna se familie spesiaal was/vir haar omgee het.
 - geleer dat sy nie moes oordeel nie.
- (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)
- 2.8 Gavin ...
- het vir Hanna die eenvoudige cashmere truitjie gegee – anders as die ander uitspattige kledingstukies wat hy vroeër vir haar gestuur het/'n geskenk gegee waarvan sy gehou het.
 - sou graag vir Hanna 'n eksotiese naam soos Fabienne wou gee.
 - het vir Hanna 'n *fabulous creature* genoem/gewys hy is lief vir haar/aanvaar haar/trots op haar.
 - kon enige hartseer situasie in 'n partytjie omskep/het gehelp om 'n vrolike atmosfeer te skep/het almal vermaak/het aanhou dans.
 - het 'n spesiale (verjaardag)ete vir Hanna gemaak.
- (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)
- 2.9
- Mana het 'n speel-speel-troue gehad om die familie gelukkig te hou.
 - Mana het 'n fantastiese pa vir haar kind oorsee gaan kies.
 - Mana en Beyers het mekaar ontmoet toe hulle die dag met Pampoen en Patat gaan stap het.
 - Mana-hulle het 'n groter huis in die Kaap gesoek.
- (4)
- 2.10 Yann het ...
- gekla dat die huis 'n *dump* was.
 - gekla oor die meubels.
 - gaan slaap terwyl hulle nog 'n speletjie speel.
 - sarkasties na die gesin verwys.
 - gekla omdat hy soggens moes gaan stap.
 - heeldyd met sy Walkman se oorfone op sy kop geloop om almal uit te sluit/hom eenkant gehou.
 - geprotesteer om by 'n werkspan ingedeel te word.
 - gevoel hy moes kon kies watter gedigte voorgelees moes word.
- (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)
- 2.11 Albei het haar positief beïnvloed/goed oor haarself laat voel.
- (Of soortgelyk aan bogenoemde) (1)
- 2.12
- Hanna se eerste woord was hoetom/hoekom. ✓
 - Hanna het alles bevraagteken. ✓
- (Of soortgelyk aan bogenoemde) (2)

- 2.13 D glad nie deur Margot beïndruk kon word nie. (1)
- 2.14 Sy het bedoel Margot het dit reggekry dat Hanna ook van haar begin hou het. ✓✓
(Of soortgelyk aan bogenoemde) (2)
- 2.15.1 C Hanna het na Margot as die koningin verwys. (1)
- 2.15.2 E Gavin het die geleentheid gebruik om vir Margot te verduidelik dat sy net haarself moes wees. (1)
- 2.15.3 A Almal in die huis het gedink Margot was 'n heldin. (1)
- 2.15.4 D Yann en Amos het agtergebly met die belofte dat hulle gou weer hulle ma sou sien. (1)
- 2.16.1 Die verhouding het verbeter/positief/hegter/sterker geword. Yann en sy ma het in daardie paar dae **nader aan mekaar beweeg**.
(Of soortgelyk aan bogenoemde. Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 2.16.2 te kry.) (1)
- 2.16.2
- Yann het spontaan teenoor sy ma begin optree/haar goedig begin terg (dink aan haar Tarot-sessies).
 - Yann het sy ma se opgewondenheid met die water wat gesak het, gedeel.
 - Yann het vir Margot genooi om 'n naweek by hulle in die Kaap te gaan deurbring.
 - Yann het Margot deel van die nuwe familie genoem.
 - Margot het vir Yann aan die einde belowe dat sy nie weer haar belofte om te kom kuier, sou verbreek nie.
 - Yann en sy ma was albei hartseer toe sy vertrek het.
(Enige TWEE bewyse of soortgelyk aan bogenoemde). (2)
- 2.17.1 Aanvaarding
(Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 2.17.2 te kry.) (1)
- 2.17.2
- Hanna het haarself aanvaar.
 - Hanna het haar (ingewikkelde) gesin/lewe aanvaar (Aanvaar die name van die gesinslede.)
 - Hanna het gesien dat sy toe nie 'n teleurstelling vir haar *trendy* pa was nie/haar pa trots op haar was.
(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)
- 2.18.1 die kinders op te beur
(Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 2.18.2 te kry.) (1)
- 2.18.2 Hy het (op die kombuistafel) vir hulle gedemonstreer hoe die diskodans uit die jare sewentig **gedans** is.
(Of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

- 2.19 (Amos en Tibo)
- Amos en Tibo het in haar kamer gaan krap/haar gedig of boek gelees/haar met haar gedig gespot/aan Margot se lippe gehang.✓
(WAT)
 - Dit het vir Hanna geïrriteer omdat hulle haar privaatheid geskend het/haar skaam gemaak het/sy nie van Margot gehou het nie.✓
(HOEKOM)
(Of soortgelyk aan bogenoemde)
- (2)
[35]

VRAAG 3: MEEULANDERS – Esta Steyn

VR NR	ANTWOORD	PUNT
3.1	Meeuland	(1)
3.2.1	Elsabet	(1)
3.2.2	<ul style="list-style-type: none"> • Kinnie is dood. • Kinnie het 'n baba gehad. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	(1)
3.3	<ul style="list-style-type: none"> • Die ellips skep die indruk dat Ryna emosioneel was. • Die ellips skep afwagting/laat die leser wonder wat Ryna wou sê. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (Die gepastheid van die ellips kan dus vanuit Ryna se perspektief of vanuit die leser se perspektief aangedui word). 	(1)
3.4.1	saamgestem het dat (Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 3.4.2 te kry.)	(1)
3.4.2	<ul style="list-style-type: none"> • Hulle het 'n ongeskrewe ooreenkoms aangegaan. • Hulle het 'n besluit geneem sonder om dit neer te skryf. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Noem beide vir een punt.) 	(1)
3.5.1	moedeloos/wanhopig (Of soortgelyk aan bogenoemde. Die woord mag in 'n sin aangebied word. Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 3.5.2 te kry.)	(1)
3.5.2	Dit was vir hom duidelik dat daar geen hulp gaan kom nie. (Of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)
3.6	C 'n groot liefde vir pikkewyne ontwikkel.	(1)

- 3.7
- Fred sou sy mag kon misbruik/inmeng/oorneem.
 - Die Blanckenbergs het al vir Jacob genoeg hartseer besorg.
 - Janka was die anker in Jacob se lewe.
 - Fred sou met sy baie geld vir Janka van Jacob kon wegneem.
(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)
- (1)
- 3.8
- Elsabet het vir Janka op Meeuland gelos omdat ...
- Jacob te swaar sonder Janka sou kry.
 - Fred vir Elsabet belangriker as Janka was.
(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)
- (1)
- 3.9
- Janka moes wal toe gaan vir Elsabet se begrafnis.
 - Ryna het ontdek wie Janka se biologiese pa was.
 - Janka is raakgeskiet.
 - Janka het by Ryna in Ousanna se huisie gaan bly.
- (4)
- 3.10
- Jacob het nie geweet dat Janka op die jettie was nie.
 - Jacob kon nie voorsien het dat Janka uit haar wegkruipplek sou opspring nie.
 - Jacob het nie geweet dat Schalk sou skiet nie.
(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)
- (1)
- 3.11
- Albei was daar sodat Ryna ...
- kon voel sy het iemand gehad wat sy kon versorg/liefhê.
 - haar moedersinstink kon bevredig.
 - se lewe sinvol kon wees.
- Albei het haar lewe verryk.
(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)
- (1)
- 3.12
- Janka het haar Meeulandklere aangehad/nie haar nuwe pienk rok gedra nie.
 - Janka het op haar krukke aangeloop gekom.
 - Janka kon haar krukke neersit en die laaste entjie na die mense onder die afdak toe loop.
(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)
- (2)
- 3.13
- Jacob se hofsaak.
 - Jacob se moontlike tronkstraf.
 - Jacob wat nie langer op Meeuland sou kon aanbly nie.
 - Jacob wat vir 'n lang tyd nie vir Janka sou kon versorg nie.
 - Jacob gaan probleme/moeilike tye/hartseer ervaar.
(Enige TWEE soortgelyk aan bogenoemde)
- (2)
- 3.14.1
- D Sheila het selfdood gepleeg.
- (1)

- 3.14.2 C Fred moes die seegraskonsessie afteken. (1)
- 3.14.3 B Ryna het uitgevind wie Janka se biologiese pa was. (1)
- 3.14.4 E Jacob het wraak gesweer na Janka se ongeluk. (1)
- 3.15 B besluit het om Kaap toe te gaan om alleen te wees. (1)
- 3.16.1
- Hulle verhouding het hegte/beter geword/verdiep.
 - Ryna en Jacob het lief vir mekaar geword/het 'n liefdesverhouding ontwikkel.
- (Of soortgelyk aan bogenoemde. Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 3.16.2 te kry.) (1)
- 3.16.2
- Jacob het vir Ryna 'n romantiese plaat en platespeler voor haar deur neergesit.
 - Ryna was bereid om vir Jacob te wag totdat hy uit die tronk kom.
 - Hulle het mekaar ondersteun.
 - Jacob het vir Ryna genooi om Meeuland toe te kom en daar te bly totdat hulle saam die eiland moes verlaat.
 - Jacob praat nie meer op 'n aggressiewe wyse met Ryna nie.
- (Enige TWEE bewyse of soortgelyk aan bogenoemde) (2)
- 3.17.1 Geheime het 'n groot invloed op die mens se lewe.
(Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 3.17.2 te kry.) (1)
- 3.17.2
- Fred het nie geweet dat Janka sy biologiese kind was nie.
 - Elsabet het nie geweet dat Janka nie haar biologiese kind was nie.
 - Janka is in die geheim by geboorte omgeruil.
 - Ousanna het die ware gebeure rondom Janka se geboorte geheim gehou.
 - Jannerik het Janka in die geheim Meeuland toe gebring.
- (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)
- 3.18.1 verstaan het
(Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 3.18.2 te kry.) (1)
- 3.18.2 Ryna kon in ant Hansie se oë sien dat sy ook al swaar gekry/seergekry het.
(Of soortgelyk aan bogenoemde) (1)
- 3.19 (Fred Blanckenberg:)
- Fred Blanckenberg het haar biologiese ma verwerp.✓ (WAT)
 - Hy het haar 'n buite-egtelike kind gemaak.✓ (HOE)
- (Of soortgelyk aan bogenoemde) (2)

[35]

VRAAG 4: LIEN SE LANKSTAANSKOENE – Derick van der Walt

VR NR	ANTWOORD	PUNT
4.1	Pretoria (Tshwane)/Jakarandastad	(1)
4.2.1	Tannie Bets	(1)
4.2.2	<ul style="list-style-type: none"> Tant Malie was onregverdig teenoor Lien. Tant Malie wou haar laat betaal vir gebreekte koppies/iets wat 'n ongeluk was. Lien het gevoel die ongeluk kon met enige iemand gebeur het. Lien kon nie glo tant Malie tree so onregverdig teenoor hulle op nie. (Enige EEN of soortgelyk) 	(1)
4.3	<ul style="list-style-type: none"> Dit maak die dialoog/teks geloofwaardig. Dit stem ooreen met die manier waarop die karakters/tieners sou praat. Die lirieke van Norah Jones is in Engels. Tibbey is nie Afrikaanssprekend nie. (Enige EEN of soortgelyk) 	(1)
4.4.1	teleurgesteld was oor (Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 4.4.2 te kry.)	(1)
4.4.2	<ul style="list-style-type: none"> Lien het gehoop dat haar ma na haar tydjie in die rehabilitasiekliniek sou ophou drink. Lien se ma het weer begin drink. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	(1)
4.5.1	vernederd/skuldig/onseker/geskok/blootgestel/uitgelewer/skaam/ongemaklik/goedkoop/ontnugter/gespanne (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Die woord mag in 'n sin aangebied word. Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 4.5.2 te kry.)	(1)
4.5.2	(Hy wou haar betaal) vir seks/seksuele gunsies/om met haar te slaap. Sy was 'n prostituut. x (Of soortgelyk aan bogenoemde)(Ons aanvaar nie bloot dat sy 'n prostituut was nie).	(1)
4.6	D 'n bus na haar ou adres gehaal het.	(1)
4.7	<ul style="list-style-type: none"> Sally het vir haar gesê dat ouers se foute nie die kinders se skuld was nie. Lien kon hoor dat haar probleme nie uniek was nie. Sally het vir Lien beter oor haar omstandighede laat voel. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Aanvaar nie net die voorbeeld van dit wat Sally se pa gedoen het nie.) 	(1)

- 4.8 Lien se doel was om geld te verdien vir hulle huishoudelike uitgawes/vir Braam te versorg.
(Of soortgelyk aan bogenoemde. Kan voorbeelde van huishoudelike uitgawes/uitgawes vir Braam noem.) (1)
- 4.9
- Lien het 'n pruik en 'n brilletjie in die rekwisietekamer gekry.
 - Tibbey en Roos het vir Lien geleer hoe om op straat as bedelaar te oorleef.
 - Lien se dronk ma het vir haar en Braam by die skoolhek in die skande gestee.
 - Lien se ma is vir winkeldiefstal gevang. (4)
- 4.10
- Braam het meestal by sy vriend/by Deon gekuier.
 - As Braam tuis was, het hy voor die TV gesit/niks in die huis gedoen nie/klere versorg nie.
 - Braam het nie aandag aan sy voorkoms gegee nie.
 - Braam het feitlik 'n normale lewe gelei.
 - Braam wou nooit die probleme in die huis bespreek/konfronteer nie.
 - Braam het nie gaan geld verdien om die familie te help onderhou nie.
(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)
- 4.11
- Albei was versorgers/het omgee vir ander mense/het ander mense gehelp/was onselfsugtig.
 - Albei het 'n goeie/positiewe rol gespeel.
(Enige EEN of soortgelyk. Wees bedag daarop dat die kandidaat 'n vergelyking moet tref tussen die twee.) (1)
- 4.12
- Lien het besluit om nie meer saam met Wouter matriekafskied toe te gaan nie.
 - Lien sou haar vriendskap met Hein 'n kans gee.
 - Na die opvoering het Lien geweet sy wou drama gaan studeer/wat sy wou gaan studeer/nie meer prokureur word nie/nie meer oorsee gaan nie.
 - Lien sou nie weer teruggaan strate toe nie.
 - Lien het besluit om meer betrokke te wees by haar skoolmaats.
(Enige TWEE BESLUIE of soortgelyk aan bogenoemde) (2)
- 4.13
- Lien was gelukkig/vry (van ekstra laste) (vlieg).✓ Dit was vir haar die beste plek om te wees (hemel).✓
 - As sy toneel speel, voel dit asof sy vlieg✓ en die verhoog is vir haar soos die hemel.✓
(Of soortgelyk aan bogenoemde) (2)
- 4.14.1 C Lien het besef dat sy op Hein kon staatmaak. (1)
- 4.14.2 D Lien kon nie Donovan se aanbod aanvaar om weer vir hulle te gaan werk nie. (1)
- 4.14.3 B Kuifie het agtergekom hoe Lien haar geld verdien. (1)

- 4.14.4 A Lien het besef dat Braam ook sukkel om hul omstandighede te verwerk. (1)
- 4.15 B die kerk sou help om Lien-hulle se uitgawes te dek. (1)
- 4.16.1
- Hulle verhouding was goed/sterk/heg.
 - Hulle verhouding was vriendskaplik/platonies (basies) /ondersteunend/begrypend.
- (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 4.16.2 te kry.)* (1)
- 4.16.2
- Hulle het mekaar se omstandighede geken/verstaan (albei se gesinne het uitmekaar geval.)
 - Hulle het aan die begin net mekaar gehad.
 - Hulle kon saam dinge geniet.
 - Hulle het na mekaar geluister.
 - Hulle was saam nuut in Hoërskool Jakaranda.
- (Enige TWEE bewyse of soortgelyk aan bogenoemde)* (2)
- 4.17.1 Oorwinning
(Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 4.17.2 te kry.) (1)
- 4.17.2
- Lien het haar omstandighede aanvaar (en dus oorwin).
 - Lien kon vergewe.
 - Lien het haar onsekerhede oor haar toekoms oorwin.
- (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* (1)
- 4.18.1 nie skaam vir haar ou lewe as bedelaar te wees nie.
(Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 4.18.2 te kry.) (1)
- 4.18.2 Lien het haar bedelaarvriende konsert toe uitgenooi.
(Of soortgelyk aan bogenoemde) (1)
- 4.19 (Lien se pa)
- Lien se pa/hy het bedrog gepleeg/in die tronk beland.✓ (WAT)
 - Dit het die gesin in armoede gedompel/hulle lewens ontwig.✓ (HOE)
- (Of soortgelyk aan bogenoemde. Voorbeelde kan genoem word.)* (2)

[35]**TOTAAL AFDELING A: 35**

AFDELING B: DRAMA**VRAAG 5: POPPIE, DIE DRAMA – Elsa Joubert en Sandra Kotzé**

VR NR	ANTWOORD	PUNT
5.1	Elsies(rivier)	(1)
5.2.1	Mama moes gaan werk het. (Of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)
5.2.2	<ul style="list-style-type: none"> • Poppie het aangehou om Mosie se skoolboeke te lees. • Poppie het die liedjies wat Mosie geleer het, saamgesing. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	(1)
5.3	<ul style="list-style-type: none"> • Die toneelaanwysing beklemtoon 'n gelukkige gesinslewe. • Die toneelaanwysing dui op 'n rustige atmosfeer/'n gelukkige gesinslewe wat Poppie gemis het. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	(1)
5.4.1	verbaas (Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 5.4.2 te kry.)	(1)
5.4.2	Poppie het geweet dat Stone gesukkel het om 'n werkspermit te kry. (Of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)
5.5.1	sarkasties/kwaai/verwytend/bitter/ongelukkig (Of soortgelyk aan bogenoemde. Die woord mag in 'n sin aangebied word. Hierdie vraag moet korrek wees om die punt by 5.5.2 te kry.)	(1)
5.5.2	Poppie het gevoel dis onregverdig dat die broers kon kom en gaan soos hulle wil, maar sy nie. (Of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)
5.6	A die kontrakwerk by die melkery aanvaar het.	(1)
5.7	<ul style="list-style-type: none"> • Poppie moes sorg dat haar pas wettig was. • Dit was die wette van daardie tyd. • Sy het nie haar permanente pas gehad nie./Haar pas was altyd net vir 'n beperkte tyd geldig. • Poppie was getroud met Stone/'n man uit Ciskei. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	(1)
5.8	Kinders het toe hulle respek vir grootmense verloor./Dit was waar hulle gesien het hoe die polisie die grootmense behandel het. (Of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)

- 5.9
- Die "strike" was verby.
 - Stone is vir die eerste keer in die hospitaal opgeneem.
 - Poppie moes kies waar in die Ciskei sy wou gaan woon.
 - Poppie en Stone moes "damage-geld" betaal. (4)
- 5.10
- Poppie het die beste opsie ('n skool en huis) vir haar kinders gevra.
 - In Mdantsane het Poppie by die huis gebly om vir haar kinders te sorg, (te werk, te was en te kook).
 - Poppie het geduldig gebly met haar kinders (al was hulle ongehoorsaam).
(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)
- 5.11
- Stone het sy gesin goed versorg.
 - Stone het homself tekort gedoen om sy gesin te onderhou.
 - Stone het nie weggeloop nie.
(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)
- 5.12 Eers Herschel✓, toe Mdantsane✓ (2)
- 5.13
- Toe was daar **geen beswaar** meer teen Poppie se **verblyf in die Kaap** nie.✓ ✓
 - Sy kon toe **sonder vrees** gaan **werk en bly waar sy wou.**✓ ✓
(Enige EEN Of soortgelyk aan bogenoemde) (2)
- 5.14.1 C Poppie en haar kinders het Kaap toe gegaan vir Stone se begrafnis. (1)
- 5.14.2 A Poppie het besluit om sonder 'n pas in die Kaap te bly en te werk. (1)
- 5.14.3 E Poppie het vir Fezi by Bonsile laat agterbly. (1)
- 5.14.4 D Mama het probeer om haar kinders van die straat af te hou. (1)
- 5.15 D namens sy familie, wat al moeg was, baklei het. (1)
- 5.16.1 Poppie was vir Jakkie soos 'n ma/dit was 'n hegte/goeie verhouding.
(Of soortgelyk aan bogenoemde. Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 5.16.2 te kry.) (1)
- 5.16.2
- Poppie het vir Jakkie opgepas totdat hy drie jaar oud was.
 - Poppie het vir Jakkie op haar rug rondgedra.
 - Poppie het self gesê dat sy die liefste vir Jakkie was.
(Enige TWEE bewyse of soortgelyk aan bogenoemde) (2)
- 5.17.1 Die vernietiging van die gesinslewe deur onmenslike sisteme
(Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 5.17.2 te kry.) (1)
- 5.17.2 Die onmenslike wette het Poppie se gesin en familie uitmekaar geskeur.
(Of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

- 5.18.1 'n mens nie teen God se wil kon rebelleer nie
(Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 5.18.2 te kry.) (1)
- 5.18.2 In die slot het Poppie tot die besef gekom dat haar en haar kinders se lewenspad vooruitbestem was./Wat moes gebeur, sou/moes gebeur.
(Of soortgelyk aan bogenoemde) (1)
- 5.19 (Jakkie)
 - Jakkie het by die opstande betrokke geraak/gevlug nadat hy 'n polisieman geskiet het.✓ (WAT)
 - Poppie se kinders is onskuldig by die opstande betrek/Mama en suster in die tronk laat beland.✓ (HOE)
(Of soortgelyk aan bogenoemde) (2)
[35]

VRAAG 6: PALJAS – Chris Barnard

VR NR	ANTWOORD	PUNT
6.1	(Op) 'n stasie (in die Karoo)/in die Karoo (LW: Nie Toorwater nie)	(1)
6.2.1	Hendrik het 'n verhouding tussen die twee jongmense verwelkom/aangemoedig./Hendrik wou gehad het hulle moes trou.	(1)
6.2.2	Emma wou nooit trou nie./Emma het weggehardloop van 'n verhouding af. (Of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)
6.3	Die stukkende motor/Cortina stel die stukkende verhoudings/swak kommunikasie in die McDonald-gesin voor. (Of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)
6.4.1	nie die lewe geniet het nie (Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 6.4.2 te kry.)	(1)
6.4.2	Oudokter was van mening dat Willem ... <ul style="list-style-type: none"> • net doodgewoon ongelukkig oor die lewe was. • bang vir iets was. • iets nie kon verwerk nie. • nie siek was nie. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)
6.5.1	romanties/nostalgies/hartseer (Of soortgelyk aan bogenoemde. Die woord mag in 'n sin aangebied word. Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 6.5.2 te kry.)	(1)
6.5.2	Hendrik en Katrien het geen liefde/romanse teenoor mekaar getoon nie./Hulle was afsydig teenoor mekaar. (Of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)

- 6.6 B vertel het hoedat Katrien vir Emma leer klavier speel het. (1)
- 6.7
- Die sirkusmense het nie met opset op die stasie beland nie.
 - Hendrik het geen rede gehad om hulle onvriendelik te behandel/wantrou nie.
 - Hendrik se onvriendelikheid was gebaseer op sy eie denkfout, nl. dat die trokke spoorwegeiendom was.
(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)
- 6.8
- Dit het gelyk asof Hendrik vir Emma aan Nollie wou afsmeer.
 - Hendrik het altyd die verkeerde dinge gesê, bv. *Hendrik sê vir Emma om vir Nollie te vra om haar te leer vry.*
(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)
- 6.9
- Hendrik het vir Emma teen die sirkusmense gewaarsku.
 - Willem het begin toertjies doen.
 - Hendrik en Katrien het langs die pad baklei.
 - Manuel het vir Willem geleer dat die lewe te kort vir trane is. (4)
- 6.10
- Hulle het hulle harte teenoor mekaar uitgepraat.
 - Katrien kon hoor dat Hendrik al die jare jaloers was.
 - Hendrik het tot die besef gekom dat Katrien nog altyd net vir hom lief was.
(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)
- 6.11
- Dinge (kan spesifiseer) in Willem/die McDonalds/ander karakters se lewens het **reggekrom** asof dit reggetoor was /op 'n magiese manier reggemaak is.
(Of soortgelyk aan bogenoemde) (1)
- 6.12
- Hendrik het ...
- sonder aggressie reageer/Jan Mol se vuurwapen teruggegee.
 - die nar/Manuel sonder enige vrae aanvaar/opgetel/gedra al het hy hom nie geken nie.
 - nie met Willem geraas (oor die vreemdeling/sirkusmens) nie en ons het dit verwag.
 - die situasie beter gemaak; nie slegter soos ons gewoon is nie.
(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde) (2)
- 6.13
- Hendrik wou al voorheen ✓iets aan Jan Mol doen/vir Jan Mol slaan/bykom. ✓
 - Jan Mol het vir Hendrik al by vorige geleenthede ✓kwaad gemaak. ✓
(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (2)
- 6.14.1 C Katrien moes vir Willem 'n narrepak maak. (1)
- 6.14.2 E Manuel het besluit om kerk toe te gaan. (1)
- 6.14.3 B Hendrik-hulle se rustige Sondagmiddag is versteur. (1)

- 6.14.4 A Die nar se klere op die wasgoeddraad is vol gate geskiet. (1)
- 6.15 D lekker ontspanne (1)
- 6.16.1
- Hulle verhouding was goed/sterk/gelukkig.
 - Hendrik en Katrien was liefdevol teenoor mekaar/die verhouding was romanties/prettig.
- (Of soortgelyk aan bogenoemde. Hierdie antwoord moet korrek wees om 'n punt by 6.16.2 te kry.)* (1)
- 6.16.2 Tydens die samekoms by hulle huis, het hulle ...
- gedans.
 - gelag.
 - mekaar vasgehou.
 - in mekaar se ore gefluister/beter gekommunikeer.
- (Enige TWEE bewyse of soortgelyk aan bogenoemde. As “goed” aanvaar word, is die dinge wat by 6.16.1 se tweede kolpunt genoem word, hier ook reg.)* (2)
- 6.17.1 Aanvaarding van mense se andersheid
(Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 6.17.2 te kry.) (1)
- 6.17.2 Hendrik het die nar/Manuel opgetel/huis toe gedra.
(Of soortgelyk aan bogenoemde) (1)
- 6.18.1 onwelkom
(Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 6.18.2 te kry.) (1)
- 6.18.2
- By die Volstruisdans is hulle met tamaties en eiers gegooi.
 - Toe hulle by die Volstruisdans wegry, is hulle motor met klippe gegooi.
- (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* (1)
- 6.19 (Frans)
Frans het tydig en ontydig by Hendrik se huis opgedaag/vir Katrien eetgoed of kruideniersware gebring/by Katrien aangelê.✓ (WAT)
Hendrik was jaloers/het gedink dat Frans vir Katrien by hom wou wegvat.✓ (HOE)
(Of soortgelyk aan bogenoemde) (2)

[35]

VRAAG 7: FIELA SE KIND, DIE DRAMA – Dalene Matthee

VR NR	ANTWOORD	PUNT
7.1	Wolwekraal/Lange Kloof	(1)
7.2.1	<p>Selling het gedink hulle ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • kom preek • was mense/predikers wat kom preek het • was mense van die kerk <p><i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	(1)
7.2.2	<p>Fiela het gedink hulle ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • kom smous/was mense wat gesmous het. • kom velle/vere koop. • kom haar volstruis(mannetjie) koop. <p><i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	(1)
7.3	<ul style="list-style-type: none"> • Dit beklemtoon die lange se skok/niekan glo wat hy sien nie. • Dit wys die lange se skok oor/nie kan glo wat hy sien nie - die wit kind by 'n bruin gesin. <p><i>(Enige EEN. LW. Ons vra nie WAAROM hy sy bril afruk nie; die vraag is waarom die afruk van die bril so gepas is.)</i></p>	(1)
7.4.1	<p>baie sy vir Benjamin omgee het</p> <p><i>(Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 7.4.2 te kry.)</i></p>	(1)
7.4.2	<p>(Benjamin is vir haar belangriker as ...)</p> <ul style="list-style-type: none"> • al haar aardse besittings. • Wolwekraal, insluitend die volstruise. • Alles/die dinge wat sy gehad het wat verkoop kon word. • letterlik enigiets wat aan haar behoort het. <p><i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	(1)
7.5.1	<p>kwaai/aggressief/neerhalend/minagtend/agterdogtig/onbeskof/ beskuldigend/rassisties/streng/kortaf/onvriendelik/ongeskik</p> <p><i>(Of soortgelyk aan bogenoemde. Die woord mag in 'n sin aangebied word. Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 7.5.2 te kry.)</i></p>	(1)
7.5.2	<p>Lange het gedink dat ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • bruinmense minder belangrik was/bruinmense sy mindere was/hy op bruinmense kon neersien. • hy die wet verteenwoordig. • hy vir Fiela só kon bang maak/intimideer. • Fiela vir hom gejok het. • dit reg was om so te praat, want daar was 'n wit kind by bruin mense. • hy nie kon glo wat hy gesien het nie. <p><i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	(1)

- 7.6 A aan die einde van die gebeure gevra het of die bosvrou klaar gekyk het sodat hy kon teruggaan. (1)
- 7.7 Benjamin moes daardeur kon bewys dat ...
• die Komoeties/Fiela hom goed versorg het.
• Fiela-hulle geld gehad het om vir hom te sorg/Fiela-hulle nie kaalgat was nie.
• hy geletterd/goed opgevoed was.
• hy nie skaam hoef te wees dat 'n bruinvrou hom grootgemaak het nie.
(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)
- 7.8 • Nina wou dadelik haar geheim van die bottels met hom deel.
• Nina het hom saamgenooi Bos toe om haar geheim te deel.
• Benjamin was van die begin af in konflik met Elias, nes Nina.
(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)
- 7.9 • Lukas het besluit om weg te loop van die Van Rooyens af.
• Die boswagter het kom hoor of Lukas by sy nuwe gesin aangepas het.
• Fiela het Lukas se goedjies vir hom gebring.
• Lukas het vir Nina Knysna toe geneem om daar te gaan werk. (4)
- 7.10 Fiela kon tevrede voel, want sy ...
• was **twee keer** dorp toe om die magistraat te gaan spreek.
• het **haar verneder** voor die magistraat.
• **is Bos toe** om te gaan kyk of sy haar kind kon sien.
(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)
- 7.11 Albei het ...
• 'n positiewe invloed op die jongmense gehad.
• in die jongmense geglo.
• gehelp om die jongmense finansieel onafhanklik te maak/ probeer ophef/goeie beginsels geleer (sodat hulle ordentlike volwassenes kon wees.)
• die jongmense teen onreg beskerm.
• hul harte/huise vir die jongmense oopgemaak.
• geglo dat die jongmense vooruit moes gaan.
• 'n positiewe invloed op die jongmense gehad.
• Nina en Benjamin se lewensomstandighede verbeter.
• vir hulle 'n beter toekoms in gedagte gehad.
(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

- 7.12 Benjamin was toe ...
 • groot/'n man/nie meer 'n kind nie.
 • ('n) wit (man).
 • ('n) lang (man).
 • ('n) mooi (man).
(Enige TWEE) (2)
- 7.13 Sy kon nie glo dit was Benjamin nie/Benjamin was nie regtig daar nie/
 dit was net haar verbeelding/sy het gedink sy droom.✓✓
(Of soortgelyk aan bogenoemde) (2)
- 7.14.1 E Lukas het die geleentheid gekry om naby die see te wees. (1)
- 7.14.2 C Lukas het besluit om na baie jare weer vir Fiela-hulle te gaan
 besoek. (1)
- 7.14.3 A Selling het flou geword. (1)
- 7.14.4 B Barta moes erken dat sy die verkeerde kind gekies het. (1)
- 7.15 B getwyfel het of Benjamin weer sou terugkom. (1)
- 7.16.1 • Die verhouding tussen Lukas en Elias was swak/sleg/nie goed nie.
 • Hulle verhouding was liefdeloos/koud/vreemd.
(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 7.16.2 te kry.) (1)
- 7.16.2 • Elias het Lukas mishandel.
 • Elias het Lukas net gesien as nog 'n paar hande/misbruik.
 • Elias het Lukas se kindwees van hom ontnem.
 • Elias het nie soos 'n liefdevolle vader/ouer teenoor Lukas opgetree
 nie.
 • Elias het nie regtig vir sy (verlore) seun omgee nie.
 • Lukas wou/het nie vir Elias as sy pa aanvaar nie/hom Pa genoem
 nie.
 • Lukas wou wegloup.
 • Lukas het verkies om nie sy “gesin” met Fiela te bespreek nie.
 • Hulle het altyd vasgesit./Daar was konflik tussen die twee. (2)
(Enige TWEE Of soortgelyk aan bogenoemde)
- 7.17.1 Die samelewing wat 'n mens op grond van jou velkleur stereotipeer.
(Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 7.17.2 te kry.) (1)

- 7.17.2
- Fiela het besluit om die Laghaanse se grond vir Benjamin te gee om te bewys dat bruinmense nie te agterlik/te arm was om vir hulle kinders 'n voorsprong in die lewe te gee/grond op hulle naam te sit nie.
 - Fiela het besef dat Benjamin (wat toe groot en wit was) nie met hulle in dieselfde huis kan bly nie.
- (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*
*(LW: Uit die antwoord moet dit duidelik blyk dat die kandidaat weet **hoe** Fiela/Benjamin gestereotipeer sou word.)* (1)
- 7.18.1 Fiela se opinie oor dinge vir Lukas belangrik was.
(Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 7.18.2 te kry.) (1)
- 7.18.2
- Benjamin wou by Fiela weet of sy nog steeds glo hy was nie die Van Rooyens se kind nie.
 - Benjamin wou by Fiela weet of sy weet wie hy werklik was.
 - Benjamin kon vir Fiela sê dat hy op Nina verlief geraak het.
 - Benjamin het gedoen wat Fiela gesê het, nl. om vir Barta te gaan konfronteer oor sy ware identiteit.
 - Benjamin wou by Fiela weet of sy nog steeds glo 'n kind van drie sou dit nie van agter uit die Bos tot in die Lange Kloof maak nie.
- (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Gee voorbeelde uit die gesprekke.)* (1)
- 7.19 (Barta van Rooyen)
- Barta het vir Benjamin verkeerdelik as haar Lukas uitgewys/gejok in die hof/al die jare stilgebly oor haar leuen die dag in die hof. ✓ (WAT)
 - Barta het veroorsaak dat Benjamin vir 7 jaar die koestering van 'n liefdevolle ouerhuis moes ontbeer/Benjamin se sorgelose kinderjare van hom ontnem/Benjamin se identiteitskrisis veroorsaak/Benjamin is mishandel as gevolg van Barta se leuens. ✓ (HOE)
- (Of soortgelyk aan bogenoemde)* (2)
[35]

TOTAAL AFDELING B: 35

AFDELING C: KORTVERHALE**VRAAG 8: SPIEËLBEELDE****8.1 "ROT IN 'N VAL" - H. du Plessis**

VR NR	ANTWOORD	PUNT
8.1.1	<ul style="list-style-type: none"> Slovo singel (3) Ndlovu Slovo singel 3, Ndlovu (Enige EEN) 	(1)
8.1.2 (a)	Lerato moes belowe om ... <ul style="list-style-type: none"> te kyk waar Igundane was. Kuku (die kat) buite te hou totdat Igundane gevind word. vir Grace te sê sy moenie vir Igundane uitvee as sy skoonmaak nie. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	(1)
8.1.2 (b)	Sy het gegril vir ... <ul style="list-style-type: none"> die dooie rot. die werkers wat (eers so bang vir die rot was en toe weer) bly was dat hy dood is. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	(1)
8.1.3	Die verwysing na die kat skep spanning in die verhaal/As die kat inkom, sal hy die rot vang en dit skep spanning in die verhaal.	(1)
8.1.4 (a)	baie bang was (Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 8.1.4 (b) te kry.)	(1)
8.1.4 (b)	Die verteller het vir ons aangedui dat Lerato doodstil gestaan het/nie kon roer nie (– alles van skok). (Of soortgelyk aan bogenoemde. EIE WOORDE)	(1)
8.1.5 (a)	smekend/pleitend/paaiend/(smeek/pleit/paai)/mooi (Of soortgelyk aan bogenoemde. Die woord mag in 'n sin aangebied word. LW: nie omskrywing nie. Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 8.1.5(b) te kry.)	(1)
8.1.5 (b)	Sy het gedink dis gepas ... <ul style="list-style-type: none"> sodat die rot nie moes weghardloop nie. want sy was afhanklik van die rot se teenwoordigheid. want sy was verleë oor die rot/die rot moes tot haar redding kom. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	(1)
8.1.6	A Lerato het sommer net daar flou geval.	(1)
8.1.7	<ul style="list-style-type: none"> Hulle moes nader aan ander mense trek. Daardie huis was te ver van ander mense af. Lerato moes veilig voel/wees. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	(1)

- 8.1.8 Lerato ...
- wou nie instem om 'n groot hond te kry nie.
 - het nie die agterdeur agter haar toegesluit nie.
 - het sommer iemand uit die straat ingeneem om vir haar te werk.
 - het nie die noodnommers binne bereik gehad nie.
 - het oor die foon gesê dat sy Groot Penuel se geld getrek het.
(*Enige EEN*) (1)
- 8.1.9
- Grace het nie vir werk opgedaag nie.
 - Angelina het werk gesoek.
 - Lerato het vir Angelina tee gemaak.
 - Angelina het vir Lerato met die mes gedreig. (4)
- 8.1.10 Die polisie ...
- het vinnig gereageer.
 - was baie hoflik/vriendelik.
 - het alles korrek gedoen/was professioneel.
 - het daarin geslaag om Angelina te vang.
(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde*) (1)
- 8.1.11
- (Net soos 'n rot in 'n val), was Angelina toe vas/Albei was vas.
 - Angelina se vrees vir Igundane was die val wat haar vasgehou het (totdat die polisie opgedaag het).
(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde*) (1)

8.2 "DIE WELDOENER" – T T Cloete

- 8.2.1
- koordirigent/koorleier
 - sangdosent
 - komponis
(*Enige TWEE POSISIES*) (2)
- 8.2.2 **Onbelangrike mense/ontalentvolle mense✓ kritiseer maklik/maak jou maklik seer. ✓**
(*Of soortgelyk aan bogenoemde*) (2)
- 8.2.3 (a) E Die jongman is uitgelag. (1)
- 8.2.3 (b) D Gawie het die slapende jongman op die strand gekry. (1)
- 8.2.3 (c) A Die jongman is aangemoedig om wel konserwatorium toe te gaan. (1)
- 8.2.3 (d) B Die jongman het gewonder waarom Gawie soveel moeite vir hom doen. (1)
- 8.2.4 C die jongman vir Gawie aan sy eie seun laat dink het. (1)

- 8.2.5 (a)
 - Die verhouding was swak/nie goed nie/stram/sleg.
 - Hulle sou nie meer vriende wees nie.
(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 8.2.5(b) te kry.) (1)
- 8.2.5 (b) Die vriende het hom **in die steek gelaat/gelos✓** toe hy hulle nodig gehad het en sy **drome verwoes/hom uitgelag/gesê hy was nie goed genoeg nie. ✓**
(Of soortgelyk aan bogenoemde) (2)
- 8.2.6 (a) goeie daade
(Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 8.2.6(b) te kry.) (1)
- 8.2.6 (b) Die titel "Die weldoener" verwys na iemand wat goeie daade verrig.
(Of soortgelyk aan bogenoemde) (1)
- 8.2.7 (a) by wie jou geheime veilig sou wees.
(Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 8.2.7(b) te kry.) (1)
- 8.2.7 (b) Gawie het die jongman belowe dat ...
 - hy sou maak asof hy hom nog nooit tevore gesien het nie/hy sou maak asof hy niks kon onthou as hy hom weer op die strand sou raakloop nie.
 - hy alle deure agter hom sou toetrek.
 - hy nie die jongman se mense/enigiemand van die voorval op die strand sou vertel nie/nie sou klik nie.
(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)
- 8.2.8 (die nie-kan-ne:)
 - Dis die nie-kan-ne wat vir hom gelag het.✓ (WAT)
 - Die feit dat hulle hom uitgelag het, het veroorsaak dat hy sy toekomsdrome wou opgee.✓ (HOE)
(Of soortgelyk aan bogenoemde) (2)

[35]**TOTAAL AFDELING C: 35**

AFDELING D: GEDIGTE**VRAAG 9: VERSKUNS VIR EERSTE ADDISIONELE TAAL****9.1 'DIE NUWE KIND' – Pieter Strauss**

VR NR	ANTWOORD	PUNT
9.1.1	Hector Sobukwe	(1)
9.1.2 (a)	Die kinders het hom dopgehou/ aangehou om na hom te kyk/hom aangestaar/onvriendelik na hom gekyk. (Of soortgelyk aan bogenoemde. EIE WOORDE. Ons aanvaar nie net dat hulle vir hom gekyk het nie.)	(1)
9.1.2 (b)	Die onderwyser het hom aan die klas voorgestel/bekendgestel. (Of soortgelyk aan bogenoemde. EIE WOORDE)	(1)
9.1.3	Dit dui aan dat ... <ul style="list-style-type: none"> • die kinders die onderwyser as hul eie beskou • nie hulle onderwyser met ander wil deel nie • hulle die nuwe leerder nie as een van hulle beskou nie. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)
9.1.4 (a)	omgekeerde woordorde (Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 9.1.4(b) te kry.)	(1)
9.1.4 (b)	<ul style="list-style-type: none"> • "bedees" staan nou voor in die sin/reël en dit word dus uitgelig. • As die spreker "Jy knik bedees" geskryf het, was "bedees" nie uitgelig nie. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)
9.1.5 (a)	hartseer/ongelukkig/eensaam/somber/geïsoleerd/afgesonder (Die antwoord mag ook as 'n selfstandige naamwoord gegee word en dit mag in 'n sin aangebied word. Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 9.1.5(b) te kry.)	(1)
9.1.5 (b)	<ul style="list-style-type: none"> • Die digter het gebruik gemaak van assonansie/deur lang vokale te herhaal, bv. oo, aa en ee. • Die kommas by "eenkant alleen" beklemtoon die eensaamheid van die kind. • Die herhaling van woorde "eenkant/alleen" (Enige EEN of soortgelyk)	(1)
9.1.6	C leestekens	(1)

- 9.1.7 Dit dui aan dat hy net soos die ander kinders was/wou wees/wou inpas.
(Of soortgelyk aan bogenoemde) (1)
- 9.1.8
- Hierdie nuwe kind volg in alle opsigte die skoolreëls.
 - Hierdie nuwe kind se hare is reg gesny/sy uniform is korrek/hy gedra hom in die klas.
 - Die nuwe kind is skamerig, goedgemanierd en gehoorsaam/op sy plek.
- (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. EIE WOORDE) (1)
- 9.1.9 (a) strofe drie: op die speelterrein/speelgrond/buite die klaskamer/onder die boom/pouse ✓
strofe vier: kunsklas✓/
(Indien kandidaat aanhaal, moet ruimte uitgelig word.) (2)
- 9.1.9 (b) In strofe een voel die nuwe kind ongemaklik/blootgestel/ontuis.✓
In strofe twee voel die nuwe kind ongemaklik/teruggetrokke.✓
In strofe drie voel die nuwe kind uitgesluit/eensaam/vreemd/eenkant.
In strofe vier voel die nuwe kind op sy gemak/vry/gelukkig/tevrede.
(EIE WOORDE. Sien slegs die eerste twee ruimtes se gevoel na.) (2)
- 9.1.9 (c)
- Hy het in beheer gevoel.
 - In hierdie klas kon hy uiting aan sy emosies gee/ presies sê of teken wat in sy hart aangaan.
 - Daar was niks wat hom ingeperk het nie./Hy het vry gevoel./Hy het ontsnap uit die werklikheid.
 - Die kind hou van kuns./Kuns is moontlik sy gunstelingvak./Hy kon mooi teken.
- (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)
- 9.1.10 Die leerders het ...
- nie die nuwe kind as deel van hulle aanvaar nie.
 - die nuwe kind pouse alleen laat staan.
 - hulle skoolklere en onderwyser net vir hulleself toegeëien.
 - nie daarvan gehou om hul onderwyser met die nuwe kind te deel nie.
- (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

9.2 'Boekmerk' – Marlise Joubert

VR NR	ANTWOORD	PUNT
9.2.1	<ul style="list-style-type: none"> • hulle hande/handbewegings • hulle lyfies/bewegings van hul lyfies • hulle beweging deur die gang <i>(Enige TWEE. Direkte aanhalings van r. 4 en 5 is nie aanvaarbaar nie, tensy die relevante woorde uitgelig word. Fokus op die liggaamsdeel of die beweging.)</i>	(2)
9.2.2	Die spreker verwys na die gang/vloer ✓ wat so glad/blink is (soos water wat weerkaats.)✓	(2)
9.2.3 (a)	C vergelyking	(1)
9.2.3 (b)	A klanknabootsing	(1)
9.2.3 (c)	E personifikasie	(1)
9.2.3 (d)	B metafoor	(1)
9.2.4	A die onderwyseres haar eie skooldae onthou het.	(1)
9.2.5 (a)	Sy het die kinders dopgehou. <i>(Of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	(1)
9.2.5 (b)	<ul style="list-style-type: none"> • Die kinders was net soos sy toe sy op skool was. • Sy besef dat sy ook ontevrede oor dinge was en ook geprotesteer het. • Skool is nie altyd lekker vir kinders nie. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	(1)
9.2.5 (c)	<ul style="list-style-type: none"> • Sy wou hê hulle moes met vreugde/mooi herinneringe aan hul skooldae terugdink. • Sy wou hê hulle moes die lesse uit hulle skooldae onthou. • voorbereid/sterk wees om die lewe aan te durf (r.26 – soos soldaatjies). <i>(Of soortgelyk aan bogenoemde. EIE WOORDE)</i>	(1)
9.2.6 (a)	mooi en minder mooi herinneringe ingehou het. <i>(Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 9.2.6(b) te kry.)</i>	(1)
9.2.6 (b)	"bittersoet" <i>(Die woord mag ook in 'n sin aangebied word.)</i>	(1)
9.2.7 (a)	Alleenplasing <i>(Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 9.2.7(b) te kry.)</i>	(1)
9.2.7 (b)	Dit laat jou dadelik sien waarom die gedig handel. Dit beklemtoon waarom die gedig handel. <i>(Of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	(1)

- 9.2.8 (a) Onderwysers se invloed
(Hierdie vraag moet korrek wees om 'n punt by 9.2.8(b) te kry.) (1)
- 9.2.8 (b) Onderwysers kan die skoollewe vir kinders spesiaal maak/'n tyd maak
om te onthou. (1)
(Of soortgelyk aan bogenoemde. EIE WOORDE)
- [35]**
- TOTAAL AFDELING D: 35**
GROOTTOTAAL: 70